

ВІДКРИТТЯ КІНОКЛУБУ DOCUDAYS UA
ПРИ НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ
НУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ТА ПЕРЕГЛЯД ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ СТІЧКИ
«БОРОТЬБА ДЖАМАЛИ»

18 травня - День пам'яті жертв геноциду
кримськотатарського народу

DOCU
CLUB

DOCU
DAYS
ПРОГРАМА ОПЕРАЦІЇ

18.05.2026

ПЕРЕГЛЯД СТІЧКИ
БОРОТЬБА ДЖАМАЛИ

Режисер: Елін Йонссон
Країна: Швеція

18 травня Науковій бібліотеці НУ «Запорізька політехніка» відбулася знакова подія — офіційне відкриття клубу документального кіно Docudays UA, яке ознаменувалося першим кінопоказом та глибокою інтелектуальною дискусією навколо стрічки «Боротьба Джамали» (режисерка Елін Йонссон, Швеція, 2017).

Показ, що відбувся 18 травня 2026 року, мав особливе символічне значення, адже був приурочений до Дня пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу. Попри травневу насиченість університетських подій та напружений кінець навчального року, захід зібрав 21 учасника — вмотивовану спільноту студентів різних факультетів, співробітників, викладачів та запрошених фахівців, які прийшли заради живого та змістовного діалогу.

Захід розпочався під глибокі звуки етнічного каверу Ярослава Джуся — «1944» на бандурі, дудуці та джембе, що одразу налаштувало присутніх на творче й водночас серйозне емоційне сприйняття теми.

Модераторка **Наталія Федько** вдало спрямувала дискусію від перших емоцій до глибокого аналізу. Вона окреслила історичний контекст депортації 1944 року та нагадала про важливу культурну вісь: 10 років із дня тріумфу Джамали на Євробаченні-2016.

Творчість Джамали вкотре довела, що мистецтво є потужним інструментом культурної дипломатії, який десятиліттями захищає ідентичність і прориває інформаційну блокаду у світі.

З вітальним словом та підтримкою ініціативи виступив проректор з науково-педагогічної роботи, соціально-економічного розвитку та молодіжної політики університету **Андрій Іванченко**.

Він відзначив важливість створення такого дискусійного майданчика в стінах університету для формування правової свідомості та громадянської позиції студентства.

До слова також долучилася регіональна координаторка Мандрівного фестивалю Docudays UA, модераторка кіноклубу «Талоні», психологиня **Лариса Головка**, яка привітала присутніх у великій міжнародній родині Docudays UA та окреслила правозахисну місію кіноклубів.

Після офіційних привітань перейшли до перегляду документальної стрічки.

Стрічка «Боротьба Джамали» представила глибокий портрет співачки, через долю родини якої розкрилася трагічна історія всього кримськотатарського народу. Глядачі побачили, як унікальний голос виконавиці на сцені «Євробачення» перетворився на символ пам'яті та спротиву. Це історія про людей, які пройшли крізь виселення, заборони й приниження, але попри все змогли зберегти власну гідність та національне коріння.

Головною цінністю заходу став міждисциплінарний простір, створений завдяки залученню **експертного кола фахівців**.

- У межах дискусії **Юрій Філей** (декан юридичного факультету, професор) розібрав правове безглуздя та жорстокість тоталітарного режиму, підкресливши гостру необхідність масштабно поширювати цю інформацію у світі, щоб міжнародна спільнота не лише засудила ці ганебні дії, а й притягнула Російську Федерацію до юридичної відповідальності за злочини, які вона вчиняє десятиліттями.

- **Катерина Бондарчук** (доцент кафедри українознавства та загальної мовної підготовки) відзначила силу пісні в культурній дипломатії та закликала вивчати спільну історію українців і кримських татар, наголосивши на важливості державного захисту мови корінного народу Криму.

- **Лариса Головка** (психологиня, регіональна координаторка) розповіла, як мистецтво допомагає долати психологічні травми цілих поколінь.

Окремим акцентом став розбір **разом зі студентами** сучасної цифрової дипломатії Джамали на прикладі її продюсерства на Євробаченні-2026 та ведення персональних соцмереж.

Дискусія перетворилася на щирі й глибоку розмову про мистецтво як політичний акт, що руйнує табу. Присутні провели чіткі паралелі з нинішньою окупацією півострова, де загарбники й досі системно порушують права людини

та намагаються стерти історичну пам'ять.

Стрічка змусила кожного замислитися про збереження родинних спогадів та особистий внесок у поширення правди. За підсумками обговорення учасники дійшли таких **ключових висновків**:

- Трагедія 1944 року та події сьогодення (повномасштабна війна, окупація Криму) — це ланки одного історичного ланцюга; непокаране зло минулого завжди повертається.
- Документальне кіно є потужним інструментом, здатним перетворити «суху» історію з підручника на живий емоційний досвід, що спонукає до суспільних дій.
- Культурний опір та діджитал-волонтерство сучасної молоді є невіддільною частиною загальної боротьби України за незалежність і свободу.
- Фільм змусив присутніх замислитися над глобальними питаннями: Що означає належати до меншини? Як передається пам'ять у родині? Що кожен із нас може зробити для того, аби правда про минуле і теперішнє звучала сьогодні?

Перша зустріч кіноклубу довела, що в часи повномасштабної війни документальне кіно є потужною зброєю проти пропаганди. Воно ефективно розвиває емпатію та формує свідому громадянську позицію.

ВІДГУКИ ПРО ЗАХІД:

Ірина Олександрівна Воронюк, к.філол.н., доцент, заступник декана гуманітарного факультету НУ «Запорізька політехніка»:

«Перший захід університетського Docudays Club справив дуже сильне враження. Показ фільму про Джамалу в День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу був глибоким і емоційним. Стрічка допомогла краще зрозуміти трагедію кримських татар, силу пам'яті та важливість збереження своєї культури й ідентичності.

Модератор заходу Наталія Федько змогла створити таку атмосферу заходу, що спонукала до роздумів і щирого співпереживання. Такі зустрічі є надзвичайно важливими для формування свідомої, небайдужої молоді.

Студенти, разом із викладачами та організаторами заходу, говорили про те, що кримські татари відіграють важливу роль в історії України, адже їхня культура, боротьба за свободу та незламність є невід'ємною частиною українського минулого і сучасності».

Лариса Юріївна Дейнега, старший викладач кафедри програмних засобів НУ «Запорізька політехніка»:

«Днями мені пощастило відвідати відкриття Docudays Club при науковій бібліотеці нашого університету з переглядом документальної стрічки «Боротьба Джамали». Стрічка розповідає про глибоку національну трагедію кримськотатарського народу через призму однієї родини.

Модераторка заходу Наталія Федько задала чіткий вектор зустрічі, майстерно перевівши увагу аудиторії від чуттєвого перегляду до концептуального обговорення. Викладачі ділилися історичним контекстом, наголошуючи на важливості збереження культурної пам'яті та тяглості українського спротиву. Студенти активно рефлексували про те, як один артист та одна пісня можуть зробити для іміджу країни більше, ніж десятки офіційних нот.

Сьогодні «Боротьба Джамали» — це дзеркало боротьби кожного з нас за право бути почутими, за свій дім і свою ідентичність».

Анастасія Стешенко, студентка гр. ГФ-313:

«Найважче було дивитися кадри хроніки і усвідомлювати, що історія повторюється, а те саме зараз відбувається на окупованих територіях України.

Проте фільм дає не лише біль, а й величезну силу. Головний висновок, який я для себе зробила — не можна мовчати. Наш голос має звучати на повну потужність всюди, де ми є, аби світ знав правду. Дуже чекаю на наступні покази, адже це формат, у який хочеться повертатися».

**МАТЕРІАЛИ ІНТЕРВ'Ю З ЕКСПЕРТАМИ, ПІДГОТОВЛЕНІ
СТУДЕНТАМИ КАФЕДРИ ЖУРНАЛІСТИКИ ПІСЛЯ ЗАХОДУ:**

Експерт Катерина Сергіївна Бондарчук (доцент кафедри українознавства та загальної мовної підготовки):

«Захід надзвичайно хвилюючий, він вражає фактами про геноцид кримськотатарського народу. Історики ще напишуть справжню спільну історію українців та кримських татар як єдиного цілого, адже наша держава не завжди робила все те, на що вони заслуговують. Хочу підкреслити: українська мова є державною за 10-ю статтею Конституції, але, будьмо чесними, мало хто дотримується цього закону, хоча ми зобов'язані його виконувати.

За світовою практикою корінні народи мають право на офіційний статус своєї мови. Якби кримськотатарська мова свого часу була визнана державною на території Кримської Автономної Республіки, історія могла б повернутися зовсім інакше. Тоді росіяни ніколи б не наважилися відторгнути Крим від нашої землі, і ніхто у світі не смів би сказати, що кримські татари — це частина Росії. Вони — наші. І ми разом із кримськотатарським народом робитимемо все, щоб визволити наші землі з-під російського гноблення. Цю сучасну навалу загарбників ми обов'язково переможемо. Дуже дякую!»

Експерт-правознавець Філей Юрій Володимирович (к.ю.н., професор; декан юридичного факультету НУ «Запорізька політехніка»):

«Переглянувши цей зворушливий фільм, ми знову згадуємо про страшний, невимовно тяжкий злочин — геноцид. Сам цей термін з'явився після Другої світової війни для означення найбільших катастроф людства. Депортація кримськотатарського народу стала найтяжчим злочином проти цієї спільноти. На

жаль, сьогодні історія повторюється: російські агресори здійснюють геноцид уже проти всього українського народу.

Нам необхідно кричати про це на весь світ і поширювати інформацію, щоб не лише ми засудили це ганебне явище. Важливо, щоб світова спільнота притягнула Російську Федерацію до суворої юридичної відповідальності. Росія — це держава-терорист, яка вчиняє злочини десятиліттями: як до та під час Другої світової війни, так і сьогодні, намагаючись знищити українців».

Воронюк Ірина Олександрівна, к.філол.н., доцент, заступник декана гуманітарного факультету НУ «Запорізька політехніка»:

«Головний позитив цього заходу в тому, що він чітко демонструє: Крим — це Україна. Такі події та фільми доводять, що кримські татари щиро підтримують і люблять Україну, а наша держава сприймає їх як своє національне ядро. Надзвичайно приємно, що ми згадуємо кримських татар як видатних діячів сучасності — і на політичному, і на культурному рівнях.

Особливо хочеться згадати режисера Ахтема Сеїтаблаєва, який створив стільки глибоких і сильних фільмів про російсько-українську війну, а зараз сам є чинним військовослужбовцем. Кримські татари сьогодні є активним рушійним ядром нашої національної безпеки на всіх рівнях.

Також вкрай важливо наголосити: кримські татари, кримчаки та караїми — це наші корінні народи. Їх соромно плутати з національними меншинами, адже вони не є меншиною — у них немає іншої батьківщини, окрім України. А от росіяни у нас — це якраз меншина. І хочеться вірити, що з часом цей статус із них буде знято юридично, натомість присвоєно те визначення, на яке вони заслуговують. Вони — окупанти, а не національна меншина».

Наталія Федько, організатор та модератор Кіноклубу Docudays UA при НУ «Запорізька політехніка»:

Проведення заходу наприкінці навчального року та в період травневої насиченості подіями стало справжнім викликом, проте результат приніс професійне й емоційне задоволення. У такий напружений час присутність 21 учасника довела: до нас прийшла не випадкова, а винятково вмотивована, свідомо та глибоко зацікавлена аудиторія. Замість гонитви за масовістю нам вдалося створити камерну, інтелектуальну атмосферу, де кожен став активним учасником дискусії.

Головна цінність події — у створенні унікального міждисциплінарного простору. Ми не просто переглянули стрічку, а об'єднали навколо неї експертні погляди з історії, права, психології та українознавства. Крім того, захід став

важливим практичним майданчиком для майбутніх медійників — студентів кафедри журналістики, які відпрацьовували професійні навички інтерв'ювання безпосередньо на локації. У часи повномасштабної війни таке кіно є потужним інструментом протидії пропаганді, що вчить молодь мислити критично, розрізняти юридичні поняття та свідомо захищати українську ідентичність і права корінних народів.

Наші плани на майбутнє чіткі: успішний і змістовний старт довів, що Docudays Club при науковій бібліотеці НУ «Запорізька політехніка» має потенціал стати постійним дискусійним хабом. Ми плануємо зробити такі кінопокази регулярними у новому навчальному році, масштабувати правозахисну тематику та залучати студентство до глибокого діалогу, гнучко адаптуючись до навчального графіка університету.